

Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

**Základní umělecká škola se zaměřením na církevní hudbu, Brno,
Smetanova 14**

Smetanova 14, 602 00 Brno

Identifikátor školy: 600 003 230

Termín konání inspekce: 8. – 10. únor 2005

Čj.:	12-1043/05-5173
Signatura:	k12ky505

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní umělecká škola (ZUŠ) je příspěvkovou organizací zřizovanou Jihomoravským krajem, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5, 601 82 Brno. Jedná se o jednooborovou ZUŠ, která se specializuje na výuku církevní hudby. Sídlí v budově bývalé Varhanické školy v Brně, kterou založil Leoš Janáček. Vedle výuky hry na varhany a pěvecké hlasové výchovy vyučuje hru na klavír a housle. Z teoretických předmětů nad rámec učebních dokumentů ZUŠ nabízí výuku nauky o varhanách, dějinách církevní hudby, liturgiky a liturgické hudby. Poskytuje hudební vzdělání celkem 180 žákům, z toho 138 absolvuje individuální a 42 kolektivní výuku (sborový zpěv). Počet vyučovaných žáků respektuje stanovenou kapacitu ZUŠ.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních a materiálně-technických podmínek vzdělávání ZUŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- průběhu a výsledků vzdělávání ve hře na varhany a klavír

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Pro naplňování výchovně-vzdělávacích cílů a své profilace má škola vytvořeny optimální personální podmínky. Výuku zajišťuje včetně ředitele školy 9 učitelů. Sbor je složen výhradně z kvalifikovaných pedagogů, kde vedle absolventů konzervatoře jsou výraznou měrou zastoupeni absolventi JAMU. Všichni vyučující si dále prohlubují svoji odbornost. Jsou umělecky aktivně činní. Účastní se seminářů pořádaných akreditovanými vzdělávacími institucemi. Ředitel školy preferuje při vedení a hodnocení zaměstnanců demokratický styl řízení, založený na dobrých mezilidských vztazích a vzájemném respektování. Kontrolní systém vychází z podmínek školy. Řídí se plánem hospitační a kontrolní činnosti. Vedle plnění základních pracovních povinností se v potřebné míře zaměřuje na ověřování kvality vzdělávacího procesu. Hospitace jsou dostatečně četné a cílené. O jejich průběhu a závěrech jsou vedeny záznamy. Dalším důležitým zdrojem informací o kvalitě výuky je účast ředitele na všech komisionálních zkouškách a veřejných vystoupeních žáků ZUŠ. Účinná zpětná vazba a oboustranný přenos informací mezi ředitelem a zaměstnanci jsou velmi dobře zajištěny.

Provoz školy a její efektivní činnost jsou dobře zajištěny. Organizační struktura ZUŠ je vzhledem k málopočetnému sboru jednoduchá, založená na funkci jednoho řídicího pracovníka. Funkčně zpracovaný organizační řád s jeho přílohami stanovuje práva, povinnosti, odpovědnost a kompetence zaměstnanců školy. Dále řeší otázky provozu ZUŠ a organizace výchovně-vzdělávacího procesu. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada. Schází se pětkrát ročně. Z jejího jednání jsou vedeny stručné zápisy informující o programu porady. Svoji funkci plní dobře.

Vynikající úroveň personálních podmínek školy umožňuje realizovat její vzdělávací program a pozitivně ovlivňuje kvalitu vzdělávání.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola využívá pro svoji činnost první podlaží budovy původně Varhanické školy v Brně, kterou založil a řídil Leoš Janáček. V těsné blízkosti ZUŠ se nachází Janáčkův zahradní domek, dnes jeho památník. Škola disponuje vzhledem k počtu žáků a učitelů odpovídajícím počtem učeben a menším koncertním sálem. Jejich vybavení nábytkem a hudebními nástroji, které jsou většinou majetkem Brněnského biskupství, odpovídá potřebám výuky. V každé učebně je umístěno pianino nebo klavírní křídlo. Žáci se mohou seznámit i se hrou na klasické harmonium a digitální klavír. Varhanní oddělení má k dispozici dvoje píšťalové dvoumanuálové varhany, jeden dvoumanuálový pozitiv a dvoje dvoumanuálové digitální varhany. Kvalitě a efektivnímu využívání nástrojového fondu věnuje škola potřebnou pozornost. Žákům je umožněno cvičit na školních varhanách i mimo dobu pravidelné výuky. Ředitel usiluje o vyvážený rozvoj jednotlivých oddělení a dle finančních možností zabezpečuje jejich optimální materiální zabezpečení. V nedávné době byl uvedený nástrojový fond rozšířen nákupem kvalitních digitálních třímanuálových chrámových varhan. Vedle učebních prostor mají zaměstnanci školy k dispozici další potřebné pracovní a sociální zázemí.

Vynikající materiálně-technické podmínky školy umožňují realizovat její vzdělávací program a pozitivně ovlivňují kvalitu vzdělávání.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy/Vyučované obory

Základní umělecká škola je jednooborová. Poskytuje v souladu s rozhodnutím o zařazení školy do sítě škol hudební umělecké vzdělání profilované na církevní hudbu.

Výuka je organizována v přípravném a základním studiu I. a II. stupně. Škola vychází z platných učebních dokumentů ZUŠ. Týdenní časová dotace individuální nástrojové výuky je dodržována. Výuka hudební nauky je zabezpečena v požadovaném rozsahu. Pouze zanedbatelný počet žáků je z objektivních důvodů na základě žádosti z pravidelné docházky osvobozen. Tito žáci jsou pololetně z učební látky přezkušováni a klasifikováni. Požadavky platných učebních plánů č. j. 18 418/95 však nejsou plně respektovány v případě výuky doprovodu, komorní hry, varhaní improvizace atd. Dle požadavku výše uvedených závazných učebních plánů by ji mělo absolvovat 108 žáků. Navštěvuje ji však pouze 49 žáků.

Povinná pedagogická dokumentace je vedena. Průkazně zachycuje průběh a výsledky vzdělávání.

Výuka v době inspekce probíhala podle stabilních rozvrhů hodin, při jejichž sestavování vycházejí učitelé vstříc časovým možnostem žáků. Z tohoto důvodu probíhá i část výuky v dopoledních hodinách. Pravidla studia ve škole a základní povinnosti žáků a jejich zákonných zástupců jsou jasně vymezeny školním řádem. Přenos informací rodičům žáků je dostatečně zajištěn obvyklými prostředky.

Průběh a výsledky vzdělávání v oddělení klávesových nástrojů – hra na varhany a klavír

V termínu inspekce navštěvovalo oddělení klávesových nástrojů celkem šestasedmdesát žáků, z nichž se sedmapadesát vzdělávalo ve hře na varhany. Kvalita výuky je pozitivně ovlivněna odbornou specializací vyučujících. Vzdělávací program ZUŠ je vyprofilován na hudbu, která je využívána při církevních obřadech. Z toho důvodu je celý výukový proces základního studia členěn tak, aby žáci získali v nižších ročnících potřebné manuální dovednosti ve hře

na klavír. Po jejich zvládnutí, zpravidla po úspěšném ukončení čtvrtého ročníku, začíná vlastní výuka hry na varhany. Počínaje pátým ročníkem jsou vzdělávací lekce členěny na výuku hry na varhany, hry na klavír a pěveckou hlasovou výchovu. V posledních ročnících je k výuce přiřazeno i vzdělávání v nepovinných předmětech, které souvisejí s profilací školy.

K posouzení kvality plánování, organizování a průběhu výuky inspekce využila písemných podkladů, které jsou uvedeny v třídních knihách a rozvrzích hodin. Na základě kontrolovaných záznamů bylo ověřeno, že učební osnovy jsou průběžně plněny. Počty hodin přidělených nepovinných předmětů jsou vzhledem k nárokům, které jsou na žáky kladeny, optimální. Z poznatků, které inspekce získala sledováním přímé výuky vyplývá, že velmi pozitivně ovlivňují jejich celkovou hudební gramotnost.

Plánování, jakož i přípravy pedagogů na jednotlivé výukové lekce jsou písemně doložitelné. Vedle ročního plánu, který je zaznamenán v třídní knize pro individuální výuku, předložili někteří učitelé podrobně rozplánovaný průběh vzdělávání, ve kterém jsou vypsány prostředky, pomocí kterých bude dosaženo stanoveného ročnickového cíle. Výběr studijní literatury koresponduje s požadavky učebních osnov. Každý pedagog obohacuje doporučený materiál o novou literaturu, která je vybírána vždy tak, aby odpovídala žákovým technickým dovednostem a účinně ovlivňovala jeho profilační růst.

Při výuce usilovali všichni učitelé o vytvoření vstřícné pracovní atmosféry a pocitu vzájemné sounáležitosti učitele i žáka. Tento fenomén se prolínal všemi fázemi vyučovací lekce od motivace až zhodnocení výkonu. Vzájemná vstřícnost a přátelská komunikace nikterak nesnižovala vzájemné respektování a míru nároků. Ba naopak. Lze konstatovat, že tento způsob práce žáky aktivizoval k razantnější sebekritice a podněcoval snahu o co nejlepší výkon. Vhodnými metodami a postupy se každý vyučující snažil posílit žákovo sebevědomí.

Při vlastním nácviku skladby či zadaného motivu všichni učitelé upřednostňovali metody vedoucí k upevnování správných fyziologických i elementárních muzikantských návyků, které musí každý interpret užívat podvědomě. Jde především o uvolnění zádového svalstva, osamostatnění nohou a funkční využívání těžiště celého těla. Vedle kontroly uvedených prvků byla pro všechny pedagogy samozřejmostí jejich ukázková hra, společné procvičení náročnějších úseků a korekce manuálového prstokladu i pedálové techniky.

Všechny provozované činnosti byly smysluplné a vždy směřovaly k dosažení dlouhodobě stanoveného cíle. V každé hodině učitelé ověřovali improvizaci dovednosti a schopnosti hry z listu. Žáci velmi dobře zvládali hru náboženských písní s předehrou, mezihrou i závěrem. Bezproblémově zvládali i transpozice hraných lidových písní. Relaxačními částmi hodiny vyučující funkčně aktivizovali a především oživovali potřebnou žákovu pozornost a zájem o práci. Kvalitní hudební nástroje, výzdoba i nábytek pozitivně dotvářely celistvost příznivé pracovní atmosféry.

Znalosti a dovednosti žáků byly průběžně ověřovány. V závěru lekce prováděl každý pedagog vyhodnocení jejich domácí přípravy i aktuálního výkonu. Velmi často bylo hodnocení provázeno neformální diskusí, které učitelé často využívali k vysvětlení dalších možností a forem domácí přípravy. Pravidelně prováděná klasifikace výukových lekcí poskytuje dostatek věrohodných informací o celkové práci žáka. Do celoročního hodnocení práce učitelé zahrnují všechny žákovy veřejné aktivity. Škola má ucelený přehled o všech jeho veřejných vystoupeních i o práci při bohoslužbách či jiných církevních obřadech.

Celková úroveň průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve sledované výuce je hodnocena jako vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Výsledky vzdělávání jsou sledovány. Standardním způsobem ověřování vzdělávacích výsledků jsou postupové a závěrečné zkoušky. Z jejich průběhu jsou vedeny příslušné protokoly. Dalším hodnotícím nástrojem je posuzování výkonů žáků na interních a veřejných vystoupeních. Absolventi varhanního oddělení vykonávají mimo běžné postupové a závěrečné zkoušky také církevní komisionální zkoušku za účasti zástupců biskupství, na jejímž základě získají „Kvalifikační osvědčení“, které vypovídá o stupni jejich způsobilosti k vykonávání varhanické služby.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT dne 19. 9. 2001 pod č. j. 24 703/2001-21
2. Výkazy žáků a vyučovacích hodin za školní rok 2004/2005
3. Katalogy o průběhu studia
4. Rozvrhy hodin hospitovaných učitelů ve školním roce 2004/2005
5. Třídní knihy pro individuální a skupinovou výuku ve školním roce 2004/2005
6. Protokoly o komisionálních zkouškách ve školním roce 2003/2004
7. Školní řád
8. Záznamy z jednání pedagogické rady
9. Výroční zpráva o činnostech základní umělecké školy (školní rok 2003/2004)
10. Organizační řád
11. Pracovní činnost učitele
12. Vnitřní pokyn k pracovnímu řádu pro zaměstnance škol a školských zařízení
13. Plán hospitační a kontrolní činnosti ředitele ve školním roce 2004/2005
14. Hospitační záznamy ředitele školy

ZÁVĚR

Škola má pro naplnění svého vzdělávacího programu zaměřeného na církevní hudbu vytvořeny optimální personální předpoklady. Veškerá výuka probíhá pod vedením odborně kvalifikovaných učitelů, kteří jsou současně umělecky aktivně činní. Vedení školy promyšleně využívá lidský potenciál vhodně složeného sboru, odborných a pedagogických kvalit jednotlivých učitelů. Vytváří příznivé podmínky pro kvalitní práci. Efektivně organizuje výchovně-vzdělávací činnost a provoz ZUŠ.

Vynikající prostorové a materiálně-technické zázemí školy vytváří velmi dobré podmínky pro její činnost.

Ve sledované výuce se pozitivně projevily umělecké a pedagogické předpoklady vyučujících, jejich metodicky promyšlená a systematická práce. Dobrá organizace vzdělávání a efektivní metody a formy výuky měly pozitivní vliv na její příkladnou úroveň a kvalitní výsledky.

V místě svého působení je ZUŠ důležitou kulturně-vzdělávací institucí. Škola úspěšně usiluje o otevřenost vůči veřejnosti. Svoji činnost prezentuje pestrou řadou koncertů a vystoupení. Absolventi školy nachází v četných případech uplatnění jako varhaníci v kostelích.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Jiří Brauner	Jiří Brauner, v.r.
Člen týmu	PaedDr. Jiří Kachlík	Jiří Kachlík, v.r.
Člen týmu	PhDr. Richard Šafařík	Richard Šafařík, v.r.

V Brně dne 11. února 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Křížová 22, 603 00 Brno. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 28. února 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Pavel Hamřík, ředitel školy

Pavel Hamřík, v.r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-03-24	12-1008/05/71-956
Školská rada	-	-

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.